

Till Tensta, Björklinge, Tierp och Älvkarleby

*Upplands fornminnesförenings årsmöte och vårutflykt
söndagen den 1 juni 1969*

Närmare 200 föreningsmedlemmar deltog i vårutflykten 1969 och fick, under resans första etapp utmed det vackra landsvägsstråket Uppsala–Lena kyrka, se och höra om de många märkliga fornlämningsplatser som avlöser varandra på ömse sidor om vägen. Många av dem utgör s. k. markvårdsobjekt, där röjning utförs med AMS-medel och där en kontinuerlig markvård sker för att gravfälten skall framstå i ett vårdat skick.

Det första uppehållet gjordes vid Tensta kyrka, där en kort högtidsstund hölls under medverkan av kyrkoherde Erik Fogelqvist och kantor Harry Källberg. Om kyrkans byggnadshistoria från 1200-talet och framåt berättade landsantikvarie Ola Ehn och om de märkliga kalkmålningarna från 1437, signerade Johannes Rosenrod, talade intendent Helena Harnesk. Gödåkers gravfält ej långt från Tensta kyrka demonstrerades av antikvarie Anna-Märta Berg, som berättade om de arkeologiska undersökningar som där företagits 1915 och 1924–25 med fynd från 200- och 300-talen e. Kr. Gravfältet med närmare 100-talet gravhögar och 25 resta stenar framstår genom de markvårdsarbeten som de senaste åren utförts inom gravfältets centrala del, som ett av de vackraste och stämningsfullaste gravfälten i Uppland.

På slingrande vägar gick färden vidare förbi Viksta kyrka till Sätuna säteri i Björklinge. Lantmästare Henrik Lovén välkomnade och berättade att Sätuna ägdes av kronan till 1613, då det gavs i förläning till riksrådet Jesper Mattsson Cruus. 1737 köptes det av friherre O. Fleming och gick sedan i arv till släkterna Bonde och Wrede. 1816 såldes det till grosshandlaren Bengt Magnus Björkman, Stockholm, vars yngste sons arvingar bildade Sätuna AB, som alltjämt äger godset. Nuvarande huvudbyggnad anses vara uppförd på 1740-talet efter ritningar

av Karl Hårleman. Sedan de i gårdsanläggningen ingående byggnaderna studerats gick resan vidare till Tierp.

Efter gemensam kaffedrickning i Yrkesskolans matsal följde årsmötesförhandlingarna i Högstadieskolans aula under ordförandeskap av landshövding Ragnar Edenman. Minnesord uttalades över Beth de Geer, Erland Hjärne, Herman Flodkvist, Robin Fåhraeus, Isac Lagerqvist, Sven Carlsson, Nils Lundin och Carl Beck-Friis. Årsberättelsen godkändes och de till föreningen hörande förvaltningarna erhöll ansvarsfrihet. Av styrelsemedlemmar som stod i tur att avgå, omvaldes för tre år landshövding Edenman och bankdirektör Gunnar Rosenborg, den förre som ordförande och den senare som skattmästare. Efter redaktör Ellis Edman, som av sagt sig omval, valdes docent Manne Eriksson. Efter friherrinnan Beth de Geer, som avlidit, och direktör Eric Wolrath, som på egen begäran lämnat styrelsen, valdes för ett år fil. lic. Valdis Ordéus, Örsundsbro, och redaktionschef Svante Thorell, Uppsala. Till föreningens hedersledamöter kallades f. landsantikvarien, fil. dr. Nils Sundquist och direktör Eric Wolrath. Fornminnesföreningens förtjänstmedalj tilldelades fruarna Karin Bratt och Aina Carlsson, Uppsala, samt Elin Larsson, Kvekgården, Örsundsbro.

Vid Gammelgården i Sveaparken i Tierp välkomnade hembygdsgillet ordförande, förste polisassistent Kjell Danielsson, och kamrer Carl Schollin berättade om hembygdsgårdens byggnader och samlingar. Deltagarna visades sedan omkring i bl. a. den tvåvånga huvudbyggnaden av parstugetyp från Skämsta by och den s. k. Djupaboden från tiden omkring 1785. Vid Älvkarleby hembygdsgård, där nästa uppehåll gjordes, möttes besökarna av allmogespelmän, bl. a. riksspelman Eric Sahlström. Hembygdsföreningens vice ordförande, verkmästare Arne Molin berättade om de 12 byggnader som bildar socknens hembygdsgård nära kyrkan. Sedan rumsinteriörer och samlingar besetts och några även hunnit med ett besök i Älvkarleby kyrka från 1400-talets senare del, var det dags för middag på Älvkarleby Turisthotell. Landshövding Edenman hyllade dr Nils Sundquist och fru Aina Carlsson, de enda närvarande av de nyvalda hedersledamöterna och medaljörerna, samt framförde tack till alla som medverkat i och arrangerat dagens utflykt. Sedan slutligen Nils Sundquist berättat minnen från sina tidigare möten med Älvkarlebybygden var det dags för uppbrott och hemfärd.